

Nehir Söyleşi
ELÇİN MACAR

İmroz'dan İstanbul'a

**PATRİK
BARTHOLOMEOS**

Prof. Dr. Elçin Macar, İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi'nden mezun oldu ve 2000 yılından beri, Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde çalışmaktadır. Türkiye ve Yunanistan'daki azınlık grupları, devlet-kilise ilişkileri, nüfus mübadelesi başlıca ilgi alanlarını oluşturmaktadır. Yayımlanmış kitapları şunlardır: *Fener Patrikhanesi* (Yorgo Benlisoy ile birlikte), (Ankara: Ayraç, 1996), *İstanbul'un Yok Olmuş İki Cemaati: Doğu Ritli Katolik Rumlar ve Bulgarlar*, (İstanbul: İletişim, 2002), *Cumhuriyet Döneminde İstanbul Rum Patrikhanesi*, (İstanbul: İletişim, 2003), *Heybeliada Ruhban Okulu'nun Geleceği Üzerine Tartışmalar ve Öneriler*, (Mehmet Ali Gökaçtı ile birlikte) (İstanbul: TESEV, 2005), *İşte Geliyor Kurtuluş: Türkiye'nin II. Dünya Savaşı'nda Yunanistan'a Yardımları (1940-1942)* (İzmir: İzmir Ticaret Odası, 2009), *Beyaz Rus Ordusu Türkiye'de* (Oya Dağlar Macar ile birlikte), (İstanbul: Libra, 2010).

İmroz'dan İstanbul'a
Patrik Bartholomeos

İmroz'dan İstanbul'a
PATRİK BARTHOLOMEOS

Nehir Söyleşi: Elçin Macar
Editör: Hülya Balcı

Yayın hakları: © Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.
1. baskı / Kasım 2021 / ISBN 978-625-8036-18-3
Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Taylan Polat
Baskı: Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi. A Blok Kat: 2
34310 Haramidere-İstanbul
Tel. (212) 412 17 00
Sertifika no: 44452

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

İmroz'dan İstanbul'a
Patrik Bartholomeos

Elçin Macar

İçindekiler

Önsöz.....	11
1 / Çocukluk ve öğrencilik yılları.....	15
“Bende kiliseye, dine karşı bir heves olduğu için, Allah’tan olsa gerek, Peder Asterios’a yapıştım.”	
2 / Selefleri, Athinagoras ve Dimitrios.....	35
“Kimler geldi kimler geçti...”	
3 / Patrikhane ve Ekümeniklik	51
“Bizim siyasi amaçlarımız yok. İkinci Vatikan kurmak diye bir niyetimiz yok.”	
4 / Yunan Kilisesi ve Yunanistan	79
“Kavgacı değilim ama Patrikhanemizin haklarına düşmanlık olursa hiç saymam, Rus, Yunan...”	
5 / Yeni Dünya’da Ortodoksluk.....	95
“Biz zenginiz... Mademki biz destekliyoruz sözümüz geçmeli, diyorlar.”	
6 / Ukrayna’ya özgürlük.....	111
“Rus Kilisesi için Ukrayna’yı onlardan koparmak büyük bir darbe oldu.”	
7 / Katolik Kilisesi ile diyalog.....	129
“Bizimki daha demokratik, Sinod’a dayalı, onlarınki tek adamın yönetimi.”	
8 / Ruhanilikte 60, Patriklikte 30 yıl	151
“Katolikler <i>Deo Gratias</i> diyor Latince: Allah’a şükür! 60 sene sonra bunları konuşuyoruz.”	

Önsöz

1990 yazıydı, arkadaşlarımla Gökçeada'ya gitmiştik. Gökçeada o yıllarda, Rumların çoktan terk ettiği, gri, yaşlı ve puslu bir havanın hâkim olduğu, adeta metruk bir adaydı. Çat kapı, Metropolit Fotios'u ziyaret etmiş, geri çevrilmemiştik. Adaya, Rumlara, Patrikhane'ye dair cahilce sorularıma sabırla yanıt vermişti.

Gittiğimiz Zeytinli Köyü'nde, Hristo Amca'nın kahvesinde –o yıllarda henüz kafe demiyorduk– oturup, çay kahve içmeye başlamıştık. Aslında herkes komşusu Madam'ın kahvesine gidiyordu, Madam hep daha ünlüydü. Muhtemelen bizi Hristo Amca'nın sessiz ve dingin hali oraya çekmişti.

Hristo Amca'nın kahvesinden içeri girince sağ tarafta bir berber koltuğu vardı. Anlaşılan her iki işi de birlikte yapıyordu ancak artık berbere pek kimsenin gelmediği de anlaşılıyordu. Bahçesinden toplayıp paketlediği bademlerden de almıştık. Kendisiyle sohbetimiz ilerlediğinde, yabancı dilde bazı dergiler getirmiş, bize üst düzey bir ruhban olan oğlunun fotoğrafını, Roma'da okuduğunu da ekleyerek, övünçle göstermişti. Konuya hâkim olmadığımdan, anlattıklarından aklımda fazla bir şey de kalmamıştı. Hristo Amca ile birkaç fotoğraf çektirip ayrılmıştık.

Aradan bir yıldan biraz fazla bir süre geçti ve bir gün gazetede Patrik Dimitrios'un öldüğünü ve yerine Kadıköy Metropolit Bartholomeos'un vekâlet ettiğini okudum. İkisinin de fotoğrafı vardı haberde ve Kadıköy metropolit de bana hiç yabancı gelmiyordu! Evet, Hristo Amca'nın bana fotoğrafını gösterdiği oğluydu! Pek bir şey bilmediğim bu konuyu merak ede-

rek, belki bir şeyler öğrenir ve bir yazı yazarım düşüncesiyle hemen Patrikhane'ye gittim. Cenaze töreni hazırlıkları nedeniyle, Patrikhane'de bir kargaşa vardı. Ne yapacağımı, kime ne soracağımı bilmez bir şekilde ortalıkta dolanırken, büyük bir tesadüf eseri Gökçeada Metropoliti Fotios'u gördüm. Yanına gidip "merhaba" dediğimde, beni hemen hatırladı. Beni hem seçim sürecine dair bilgilendirdi hem de basında hiç yer almamış aday listesini paylaştı.¹ Kadıköy metropolitini nasıl görebileceğimi sorduğumda da, kendisine ulaşmamı sağladı.

Kadıköy Metropoliti Bartholomeos beni bu aracılıkla hemen kabul etmişti ama cenaze süreci için sürekli odaya girip bir şeyler soranlara cevap vermekle meşgul olduğundan, ne istediğimi anlaması da kolay olmuyordu. İşte o sırada çantamdan, Hristo Amca'yla olan fotoğraflarımı çıkardım ve bu her şeyi değiştiren an oldu. Metropolitan Bartholomeos fotoğrafları görünce duygulandı ve hava birden değişti. Çok samimi bir ortam doğmuştu. Bütün sorularıma cevap aldım. Ayrılırken, fotoğrafları alıp alamayacağımı sorduğunda, hemen fotoğrafları kendisine bıraktım. Elbette o günün ve Patrikhane konusunun benim akademik yaşamımda merkezi bir yer oluşturacağını henüz bilmiyordum.

22 Ekim 1991'de Kadıköy Metropoliti Bartholomeos patrik seçildi. 1992'de doktora başladığımda ve sevgili hocam Prof. Dr. Faruk Sönmezoğlu, dersinde benden bir ödev istediğinde, 'Fener Patrikhanesi ve Dış Politika' başlıklı bir ödev hazırladım. Bu konuda kaynak o kadar azdı ki, sadece üç beş kaynak bulabildiğimi hatırlıyorum. Faruk Hoca, dersinde hazırlanan ödevleri, diğer öğrencilerin de yararlanabilmesi amacıyla bölüm kütüphanesine veriyordu. Bölüm öğrencilerinden ve o zamandan beri arkadaşım Yorgo Benlisoy, gördüğü bu ödevin bir kopyasını alıp Patrik Bartholomeos'a götürmüştü. Kısa bir süre sonra bana ulaştı ve Patrik Bartholomeos'un beni Heybeliada Ruhban Okulu'nda öğle yemeğine davet ettiğini söyledi. Yabancı metropolitlerin de olduğu bu yemekteki sohbetten sonra, kısa bir süre içinde belirlemek zorunda olduğum doktora tez konuma artık karar vermiştim.²

1. Elçin Macar, "Patrikhane listeyi bekliyor-Fener'de uluslararası hesap," *2000'e Doğru*, 13 Ekim 1991, s. 42.

2. Elçin Macar, *Cumhuriyet Döneminde İstanbul Rum Patrikhanesi*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2003.

Patrik Bartholomeos'un 1991'deki seçime gelmeden önce bile neden "müstakbel patrik" olarak görüldüğünü, neden metropolitlerin gönlünde yatan kişinin o olduğunu, yıllar içinde kendisini tanıdıkça anladım. Eğitimiyle, yabancı dil bilgisiyle, enerjisiyle, sosyal ilişki kabiliyetiyle, esprileriyle ve başka birçok hasleyle herkesi nasıl etkilediğine şahit oldum. İlk günden itibaren, Patrikhane'yi hem Türk hem dünya kamuoyuna açarak, bu kuruma biçtiği yeni rolü gösterdi, bir yandan da Türk kamuoyunda tarihyazımı ve medya tarafından oluşturulmuş Patrikhane karşıtı atmosferi dağıttı. Kapalı "Orta Kapı"sı, ekümenik olup olmadığı, Eyüp kaymakamına mı yoksa Fatih kaymakamına mı tabi olduğu gibi abesle iştilen eden tartışmaları bitirdi.

Hiç kuşku yok ki Patrik Bartholomeos'un patriklik dönemi, iki bin yıllık bu kurumun tarihinde kendisinin ardından çok özel bir dönem olarak anılacak. Fener semtindeki eski evlerin arasında sıkışıp kalmış, sürekli önüne çıkarılan hukuki ve siyasi kısıtlamalarla boğuşan, uzak olmayan bir gelecekte sönümlenmesi beklenen bir kurumu yeniden ayağa kaldırması, ona hayat vermesi, global bir aktöre dönüştürmesi unutulmayacak. Muhtemelen ar-

dından “Büyük (Great) Bartholomeos” şeklinde anılacak ve yine muhtemelen “aziz” ilan edilecek.

Elinizdeki nehir-söyleşi, Patrik Bartholomeos’un pandemi sebebiyle fazla seyahat edememesi sayesinde, 2021 yılının Nisan-Ağustos aylarındaki görüşmelerimizin eseri. Çocukluğundan Roma’daki eğitimine, metropolitliğinden patrikliğine, Ortodoks dünyanın meselelerinden siyasi liderlerle buluşmalarına ve çevre sorunlarına dikkat çekmesine kadar, geniş bir konu yelpazesinde bir söyleşi yapmaya çalıştım.

Kitap teklifimi kabul edip, değerli zamanını ayıran Sayın Patrik Bartholomeos’a müteşekkirim.

Metne yaptığı katkılar için Prof. Dr. Konstantinos Delikostantis’e, bilgi, belge ve fotoğraf sağlanmasındaki yardımlarından ötürü Bursa Metropoliti İoakim’e, Patrikhane’nin ‘Aziz ve Kutsal Sinodu’nun Başsekreteri Peder Grigorios’a, Patrik Özel Kalem Müdürü Peder Aetios’a ve Kütüphane Müdürü Diyakoz Aleksandros’a, kütüphane görevlisi Nikolay Senkopopovsky’ye ve Patrikhane ile ilgili konularda her zaman yanımda olan sevgili arkadaşım Yorgo Benlisoy’a çok teşekkür ederim.

Kitabın ortaya çıkma aşamasındaki yardımları ve titizliklerinden dolayı, kitabın editörü sevgili arkadaşım Hülya Balcı nezdinde Doğan Kitap çalışanlarına da teşekkür ediyorum.

Son teşekkürüm de, bu süreçte kendilerine daha az zaman ayırmak zorunda kaldığım sevgili eşim Oya ve sevgili kızım İnci’ye.

Türkiyeli okur açısından bu konuyu biraz anlaşılabilir kılabildiysem, ne mutlu bana.

Elçin Macar

Çocukluk ve öğrencilik yılları

“Bende kiliseye, dine karşı bir heves olduğu için, Allah’tan olsa gerek, Peder Asterios’a yapıştım.”

Patrik Hazretleri, ne zaman ve nerede doğdunuz?

Evet, bildiğin gibi sevgili dostum, 29 Şubat 1940 senesinde Gökçeada, o zaman İmbros, Türkçesiyle İmroz’da doğdum, Zeytinli Köyü’nde. O zaman adanın nüfusu aşağı yukarı yedi bindi, hepsi de neredeyse Rum’du. Devlet makamlarını temsil eden Türk kaymakam, nüfus memuru, hâkim vb var tabii. Okullarda da Türk öğretmenler... Fakat yerel ahali Rum. Yedi köy vardı o zaman İmroz’da. Babam kahvecilik ve kahve dükkânının bir köşesinde berberlik yapıyordu. Ben, çocukluğumda çok çalıştım onun dükkânında; sobayı yaktım, kahve pişirdim, fincanları yıkadım. Babamın kestiği saçları süpürdüm. Yandaki çeşmeden müşterilerimize soğuk su getirdim. Babam kızdığı zaman, bir fincan kırdığım zaman bir tokat atıyordu. Babamızdan çok çekiniyorduk, annemizi kızdırdığımızda ise bizi tehdit ediyordu, “Babanıza söyleyeceğim” diye...

Diğer kardeşleriniz de çalışır mıydı?

Onlar da... Ablamız var, dört kardeşiz. Onu söylemedim. İlk önce bir ablamız oldu ve biraz büyüdüğü zaman annemize çok yardım etti ev işlerinde. Şimdi Atina’da bir ihtiyarhane de, ben ilgileniyorum, 85 yaşında, oğlu da ilgileniyor tabii. Telfonla sık sık konuşuyoruz, akli başında, sadece ayaklarından rahatsız. Ondan sonra bir ağabeyim var Niko, şimdi Melbour

ne, Avustralya'da. Elli seneden beri orada, çocukları orada doğdu, büyüdü. O daha çok dışarıda, tarlada babamıza yardım ediyordu, kahvede de ederdi ama kahvede daha çok ben çalışıyordum. Benden sonra Andon var, o babamızın ikinci mesleğini aldı, berber oldu, aşağı yukarı o da elli seneden beri Fransa'da. Cenevre'ye çok yakın, Divonne isiminde bir kasaba var. Kumarhaneleri olduğu için tanınmış bir kasaba, İsviçre'de kumarhaneler yasak olduğu için kumar oynamak isteyen İsviçreliler hududu geçip Divonne'a gidiyorlar. Orada berberlik yapıyor ama artık bırakmak üzere, yoruldu. Hayatı boyunca hep ayakta çalıştı. Sık sık buluşuyoruz, ben gidiyorum, o geliyor eşiyile; onun da iki çocuğu var. İmroz'da buluşuyoruz; Yenge hanım çok başarılı, çalışkan bir İmrozlu, Dereköylü. Çok güzel yemek pişiriyor ve Fransa'da olsun, İstanbul'da olsun, Gökçeada'da olsun o burada olduğu zaman, beraber olduğumuz zaman hep misafir davet ediyorum eve ve güzel yemeklere hepimiz iştirak ediyoruz. Tabii herkes memnun kalıyor.

Tüm aile bir arada: Ablası Zaharo, annesi Meropi, Dimitri (Patrik Bartholomeos), kardeşi Andon, babası Hristo, ağabeyi Niko.

Çocukken kiliseye gider miydiniz?

8 Mayıs'ta vaftiz olmuşum, köyümüzün papazı eğitim görmemiş ama çok muhterem birisiydi; Peder Asterios. Kırk sene köyümüze hizmet verdi, bir gün olsun vazifesini ihmal etmedi. Sabah akşam dualarını tek başına yapıyordu. Kışın o soğuk kilisede, elinde saat, çan kulesinin altında bekliyordu. Tam dört veya tam sekiz olsun, çanı çalsın ve dualarını yapsın, o kadar muntazam... Bir gün ihmal etmedi.

Bende kiliseye, dine karşı bir heves olduğu için, Allah'tan olsa gerek, ona yapıştım. Kilisede olsun, taşrada şapellerde olsun, hemen her gün ayın yapılıyordu. Ben onun yardımcısı oldum. Gerek mumları, tütsüyü yakmak için gerekse okumak için, işte bildiğim kadar... Beni çok seviyordu. Ayından sonra babamın kahvesine gidiyorduk, o bazen bir kadeh rakı içiyordu, kahve içiyordu; bana da lokum, gazoz ismarlıyordu.

Sizin köyünüzden miydi?

Bizim köydendi. İlkokul mezunu... Onun ölümünden sonra oğulu papaz oldu, o da kırk iki sene papazlık yaptı. Şimdi torunu, ki dedesinin ismini taşıyor; o da Peder Asterios, üç nesil! Ben daha sonra Ruhban Okulu'nda okudum. Papazımızdan daha kültürlü oldum, fakat ona her zaman saygılı davrandım. Nasıl anlatayım? Çokbilmişlik yapmadım ona karşı; her zaman itaatkâr, saygılı oldum ve bunu çok takdir ediyordu. Allah rahmet eylesin.

Zeytinli'den sizden başka ruhani var mı?

Amerika Başepiskoposu İakovos... Bir de Peder Spyridon vardı, Ruhban Okulu mezunu, evli bir papaz. O adaya döndü ve İmroz metropolitlerinin sağ kolu oldu. Vaaz, kateşizm; onun derslerine iştirak ediyordum çocukken. Ondan sonra tabii Gökçeada'nın merkezinde bir ortaokul açıldı, Metropolit Meliton sayesinde... Zeytinli'den merkeze sabah akşam yaya giderken bu Peder Spyridon'la beraber gidip geliyordum çünkü o metropolit haneye gidiyordu çalışmaya, ben de okumaya. Sabah akşam beraber gidiyorduk ve mezun olduğu Ruhban Okulu'nu anlatıyordu: "Şöyledir böyledir." Ben daha gitmemiştim tabii. Köyümüz-

İmroz'da Zeytinliköy'ün papazı Asterios ile.

deki ilkokul ile Merkez Ortaokulu'nun açılışı arasında bir sene Zoğrafyon'a giderek, orta 1'i okudum. Çünkü ortaokul açılmamıştı henüz adada. İlkokulu bitirir bitirmez –ki o zaman beş sınıflıydı, 6 yaşındayken okula girip 11 yaşında bitirdim– beni İstanbul'a Zoğrafyon'a gönderdiler. Orta 1'i okudum, 11-12 yaşındaydım.

Sizin ailenizde din adamı var mıymış?

Dedemin bir kardeşi Heybeliada'dan mezun, papaz oldu. Kısa bir müddet Kadıköy'de papazlık yaptı. Ondan sonra Romanya'ya gitti ve geri kalan hayatını orada geçirdi. Rumca ayin yapan kiliseler vardı; Galati'de, Braşov'da papazlık yapıyordu.

Patrikhane mi gönderdi?

Evet. Anneannemin bir erkek kardeşi de Aynoroz'daydı, yani her iki taraftan DNA'mızda papazlık vardı!

Dedelerinizi, anneannenizi, babaannenizi hatırlıyor musunuz?

Yalnız babamın babasını hatırlıyorum. Babamın annesini, annemin babasını ve annesini hiç tanımadım. Babamın babası Dimitri. Onun ismini bana verdiler, vaftizimde. Marangozluk yapıyormuş ama ben hatırlamıyorum çünkü ihtiyarlığında sepet örüyordu, söğüt sepetleri. Hatırladığım yıllarda çok yaşlıydı, aşağı yukarı 100 yaşındaydı, duyamıyordu, göremiyordu. Yaşlılığı zor geçti. Sekiz çocuğu vardı, onlardan biri babam. İki kızı vardı, onlar baktı. Bastonlu ve şalvarlıydı, eski ihtiyarlar gibi. Artık hayatının son senelerinde göremediği için babamın kahvesine de çıkmıyordu. Diğerlerini hiç tanımadım.

Aynı evde mi yaşıyordunuz?

Hayır ayrı, o kızlarıyla. Babam annemin evine, evlendikleri zaman yerleşmişti damat olarak.

Peki ortaokul için İstanbul'a gittiğinizde nerede kaldınız?

Kumbaracı'da kirada kaldım. Bir teyzem vardı; teyzemin oğlu, kuzenim ve ben beraber kalıyorduk. Babam kiranın yarısını veriyordu, yarısını teyzem veriyordu. Öğle yemeğimi Aya Triada Kilisesi'nin aşevinde yiyordum.

Kuzeniniz de sizin gibi mi gelmişti, yoksa onlar zaten İstanbul'da mıydı?

Adadan geldi. Zeytinli'den o da. Öğretmen oldu daha sonra, ilkokul öğretmeni ve kanserden vefat etti.

Yaz geçince, orta ikinci sınıf için de geldim İstanbul'a fakat kışın ayının sonlarına doğru ortaokul açıldı ve dönemin metropoliti Meliton, İstanbul'da okuyan İmrozluları çağırdı, "Gelin, okulu açalım" dedi. Geri dönüp orta ikiden devam ettim.

Bu arada bir parantez açayım. Birkaç sene önce okuduğum sı-

İmroz'da ruhaniliğe geçiş töreni (13 Ağustos 1961).

nfları görmek istedim, ortaokul da şimdi Türk ilkokulu olarak çalışıyor. Müdür Bey beni kabul etti, çok güzel sohbetimiz oldu. Ona dedim ki "Müdür Bey bu makamınız benim orta üç sınıfımdı." O müdür şimdi Gökçeada'nın belediye başkanı.

İki sene ortaokulda okuduktan sonra 1954'te, Heybeliada Ruhban Okulu'na gittim. 1961'e kadar, yedi sene okudum. Üç sene lise, dört sene ilahiyat. Mezun olur olmaz ruhani sınıfa girdim. 1961 yılının Haziran ayında mezun oldum, 13 Ağustos 1961'de İmroz'da merkezde Metropolithane Kilisesi'nde Metropolit Meliton tarafından takdis edildim. Daha sonra Kadıköy metropoliti olacak olan, meşhur Metropolit Meliton, o zaman henüz Gökçeada-Bozcaada metropoliti idi.

Ruhani olmaya ne zaman karar vermiştiniz?

Heybeli'de okurken. Anlattığım gibi çocukluğumdan beri bu heves vardı. Kiliseden hiçbir zaman uzaklaşmadım ve Heybeliada'yı bitirirken kararımı verdim. Ağustosta diyakoz oldum, ruhani pedirim Meliton, Bartholomeos ismini verdi bana. Aslında ben onun ismini almak istiyordum. Ama, "Sen karışma, bu benim salahiyetindedir" dedi. Bartholomeos'u tahmin etmiştim aslında olabilir diye, çünkü 1851'de vefat eden meşhur, kültürlü bir İmrozlu rahip var-

dı; Aynoroz'da Kutlumuş Manastırı'nda keşişlik yapmıştı. Nitekim o Bartholomeos ve kardeşi Kirillos, adamızda ilkokulu açan kişilerdi. İmroz çocuklarına eğitim vermişlerdi, Bademli'de. Onun ismini bana verebileceğini tahmin etmiştim, nitekim öyle oldu.

Ruhani ismi verme, gerçekten episkopos ya da metropolitin salahiyyetinde midir?

Evet. Ben de, Patrikhane'deki ruhani adaylarına isimlerini veriyorum ve bu son anda oluyor. Evvelden kimse bilmiyor, sürpriz yapıyorum.

Karakterine bakarak mı karar veriyorsunuz, nasıl oluyor?

Daha çok onurlandırmak istediğim kimselerin isimlerini veriyorum. Mesela meşhur bir selefimin, bir patriğin...

Şöyle söylersem doğru olur mu? Takdir ettiğiniz bir gence ona göre bir isim düşünüyorsunuz.

Evet, Aetios, İoakim, İkoumenios, İakovos isimlerini verdim; hepsi genç. Onlar benim manevi evlatlarım. Şimdi bu akşam burada kalacağım. Akşam yemeğinden sonra toplanıp yaptığım ekolojik çevre sempozyumlarının videolarını izliyoruz. Ben de hatıralarımı tazelemiş oluyorum, onlar da öğrenmiş oluyor. Güzel bir aile gibi.

Adada okurken öğretmenlerinizle ilişkileriniz nasıldı?

İlkokuldan bir hocam vardı, Vahit Yılmaz isminde. O çok genç bir öğretmendi, öğretmen okulunu bitirip Zeytinli'deki ilkokulumuza tayin edildi, 21-22 yaşında. Daha ilk görevi... Ben 8-9 yaşındayım; çalışkanım, beni pek seviyordu ve bana bir isim taktı: *Petit*, Fransızca küçük demek. *Petit* diye çağırıyordu. Onun annesi de vardı. Bizim ikinci evimizde kiracılarımızdı, kahvehanemizin üzerindeki evde. Biz başka evde oturuyorduk. Sonra onu askerliğe çağırdılar, gencecik, gitti askerliğini yaptı, tekrar Gökçeada'ya tayin ettiler, ama bu defa Dereköy'e. Sonra adadan ayrıldı, ben mezun oldum. Ortaokula, sonra Heybeli'ye gittim. İzini kaybettim. Duydum ki Ankara'da yaşıyor ve Patrikhane'nin

işleri için Ankara'ya gittiğimde yanımda Elpidoforos (şimdi Amerika başepiskoposu) vardı, henüz genç diyakoz. Onu sekreter olarak yanıma almıştım. Dedim “Elpidoforos, telefon rehberini aç, Vahit Yılmaz'ı ara, eğer birden fazla varsa sor, siz Gökçeada'da öğretmenlik yaptınız mı, diye.” Altı yedi Vahit Yılmaz vardı rehberde. İlk aradığı “Evet” dedi, “ben Gökçeada'da görev yaptım.” O da dedi ki “Eski bir talebeniz Arhondoni, Ankara'da, Sheraton Oteli'ndeyiz. Sizi görebilirse çok memnun olacak.” Geldi. Hiç görüşmemiştik o zamana kadar. Çünkü İmroz'dan ayrıldı, nerede bulacaksınız? Kim bilir hangi okullarda ders verdi? Öğrendim ki büyük bir Atatürkçü olarak Türkiye'yi geziyordu ve Atatürk inkılapları hakkında konferanslar veriyordu. Otelin lobisinde, hemen tanıdım. Çok sağlam ve dinçti, elini öptüm ve odama davet ettim. Eski Mira (Demre) Metropolitisi sonradan Efes Metropolitisi olan Hrisostomos (Konstantinidis) da yanımdaydı, bir iki saat sohbet ettik.

Sizin patrik olduğunuzu biliyor muydu?

Onu söylemeyi unuttum, lobide bulduğumuzda ben cüppeliydim. “Bizim evimizde kalyordunuz” dedim. “Tabii tabii,” dedi. “Siz bu arada şey oldunuz” dedi ama “patrik” kelimesini hatırlayamadı. “Tebrik ederim, iftihar ediyorum” dedi. Bir iki saat konuştuk, ondan sonra kalktı, “Artık ben gideyim, avukatlar ve öğretmenler çok konuşur denir, yeter bu kadar” dedi. Yine kaybettim izini, sonra duydum ki Çanakkale Öğretmenevi'nde kalyordu. Benim korumam olan polis Ergun Bey vasıtasıyla aradım ama bulamadım, “Ayrıldı, öldü” demişler, bir daha bulamadım. Allah rahmet eylesin.

Ondan sonra yine ilkokulda İsmail ve Meknune Başaran, karı koca öğretmenlerimizdi. Onların resimleri de var. İlkokul beşinci sınıfı bitirdiğimiz zaman, sınıfça, İsmail ve Meknune öğretmenlerimizle merkeze indik –çünkü Zeytinli'de fotoğrafçı yoktu– ve hatıra resmi çektirdik. Saçım yok, kısa kestiriyorlardı, beyaz yakalı. Ortada karı koca öğretmenlerimiz, etraflarında biz mezunlar, güzel bir resimdir. İmroz'da, dedemin bakkal dükkânını müzeye çevirdim, çok fotoğraf var orada, o da onların arasında.

Patrikliğinin 30. yılında **PATRİK BARTHOLOMEOS'LA ÖZEL BİR NEHİR SÖYLEŞİ...**

Prof. Dr. Elçin Macar, bu yıl ruhaniliğinin altmışıncı, patrikliğinin ise otuzuncu yılını kutlayan Patrik Bartholomeos'a yaşamına, eğitimine, din adamlığına ve Ortodoks dünyaya ait sorular sordu. Patriğin İmroz'da başlayıp Heybeliada Ruhban Okulu'nda devam eden eğitimi, İtalya'daki kilise hukuku doktorası, Patrikhane'deki görevleri ve 1991'de Ekümenik Patrik seçilmesi söyleşinin ana eksenini oluşturuyor. Patrikhane'nin Ortodoks dünyadaki anlamını ve yerini Patrik Bartholomeos kendi sözcükleriyle anlatıyor.

Dinler arası diyaloga, Vatikan'la ilişkilere verdiği önem, Patrikhane'yi ulaştırdığı konum, bugün Yeşil Patrik diye anılmasını sağlayan çevreci kimliği gibi öne çıkan birçok konunun yanı sıra, enerjik ve esprili kişiliğiyle Patrik Bartholomeos'u tanımaya yönelik kıymetli bir katkı...

Kırsıya edilmiş
KDV'siz
satış fiyatı

₺ 46

Bartholomeos, 44/13

ISBN 978-625-8036-18-3

9 786258 036183

Doğan
Kitap